

	Силабус навчальної дисципліни «Корпоративне податкове планування» Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти Освітньо-професійна програма «Податкове консультування» Рік навчання: 4, семестр: 7 Кількість кредитів: 4 (120 год.) Мова викладання: українська Підсумковий контроль – диференційований залік Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна, самостійна робота
--	--

Викладач курсу	
E-mail	33.02@nusta.edu.ua
Електронна версія курсу	https://dpu.edu.ua/kafedra-administruvannia-podatkiv
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.00 – 14.00 Онлайн-консультації за попередньою домовленістю e-mail: 33.02@nusta.edu.ua

1. Коротка анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Корпоративне податкове планування» належить до каталогу вибіркових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Податкове консультування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Головними завданнями навчальної дисципліни є розгляд теоретичних аспектів податкового планування; аналіз сучасних методів податкового планування та отримання навичок їх застосування; вивчення особливостей організації податкового планування; опанування принципів та методів податкового планування; формування умінь застосування економіко-математичних інструментів в податковому плануванні; опанування навичок формування систем стратегічного корпоративного податкового планування; формування навичок оцінювання та мінімізації ризиків за допомогою прийомів і методів корпоративного податкового планування.

2. Формат курсу – очне та змішане навчання

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій

4. Результати навчання

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
Лекції	22 / 4
Семінарські заняття	38/4
Індивідуально-консультативна робота	2/2
Самостійна робота	58/110

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

7. Політика курсу визначається Кодексом академічної доброчесності <https://surl.li/dnbfi>, Положенням про академічну доброчесність <http://surl.li/dnbfn>, Положенням про вирішення конфліктних ситуацій <http://surl.li/dstqu> та Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності ДПУ <http://surl.li/dstqz>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету; позбавлення академічної стипендії; відрахування з Університету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ гуманітарних наук за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим.

8. Схема дисципліни

Годи-ни, практ денна/ заочна	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість Балів)
2/4/0/14 2/0/0/18	<p>Тема 1. Корпоративне податкове планування як складова управління підприємством</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Поняття податкової політики суб'єкту господарювання, варіанти його взаємовідношень з державою.</p> <p>2. Сутність податкового планування, об'єкт і суб'єкти.</p> <p>3. Бюджетування податків, принципи відзнаки від податкового планування.</p> <p>4. Роль податкового планування у виборі альтернативного варіанту оподаткування суб'єкту господарювання.</p> <p>5. Форми реалізації податкової політики підприємства.</p>	<p>Практичне заняття,</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Тести,</p> <p>презентація,</p> <p>доповідь</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	5/-
2/4/0/10 0/2/0/16	<p>Тема 2. Принципи і методи корпоративного податкового планування на підприємстві</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Ізміст принципів податкового планування і їх трактування.</p> <p>2. Класифікація принципів податкового планування.</p> <p>3. Вибір методів податкового планування.</p> <p>4. Класифікаційна характеристика методів податкового планування</p>	<p>Практичне заняття,</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Тести, навчальний проект, доповідь</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	5/10
2/4/0/10 0/0/0/20	<p>Тема 3. Види та етапи корпоративного податкового планування</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Види податкового планування, їх класифікаційні ознаки.</p> <p>2. Критерії формування податкового планування на макро- та мікрорівнях.</p> <p>3. Етапи податкового планування на підприємстві.</p>	<p>Практичне заняття,</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Тести, презентація, дискусія</p> <p>Контрольна робота</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	5/- 8

2/4/0/10 0/0/0/20	Тема 4. Ризики в системі корпоративного податкового планування План лекційного заняття 1. Поняття податкового ризику. 2. Підходи до класифікації ризиків в податковому плануванні. 3. Шляхи мінімізації ризиків.	Практичне заняття, Самостійна робота Тести, навчальний проєкт, доповідь	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.	5/-
2/4/10/2 2/2/10/8	Тема 5. Методика корпоративного податкового планування на підприємстві План лекційного заняття 1. Система бюджетування як ефективний засіб забезпечення податкового планування на підприємстві. 2. Склад організаційних заходів по ресурсному забезпеченню податкового планування на підприємстві. 3. Організаційна структура податкового планування на підприємстві. 4. Пропозиції по створенню проєктної групи податкового планування	Практичне заняття, Самостійна робота Тести, презентація	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.	6/7/10
2/4/0/10 0/0/0/20	Тема 6. Специфіка корпоративного податкового планування для різних видів суб'єктів підприємництва План лекційного заняття 1. Послідовність дій по податковому плануванні. 2. Організаційно-підготовчий етап. 3. Дослідницький етап. 4. Аналіз податкового поля підприємства та існуючих схем оптимізації податкових платежів. Планово-розробчий етап. 5. Підбір альтернативних варіантів оптимізації податкових платежів. 6. Вибір оптимального варіанту оподаткування. 7. Склад і реалізація бюджетних податків. 8. Етап практичної реалізації.	Практичне заняття, Самостійна робота Індивідуально-консультаційна робота Тести, презентація, дискусія	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.	6/- 5 50 5

	<p>9. Моніторинг бюджетних податків, нівеляція негативних чинників.</p> <p>10. Аналіз результатів податкового планування.</p>			
2/4/0/10 0/0/0/20	<p>Тема 7. Оптимізація витрат у корпоративному податковому плануванні</p> <p>1. Оцінка доцільності вживання спрощеної системи оподаткування.</p> <p>2. Особливості податкового планування взаємодії з платниками єдиного податку.</p> <p>3. Планування податкових наслідків в операціях продажу товарів (робіт, послуг) платниками єдиного податку.</p> <p>4. Податкове планування операцій придбання товарів (робіт, послуг) у платників єдиного податку.</p>	<p>Практичне заняття, Самостійна робота Індивідуально-консультаційна робота</p> <p>Тести, презентація, дискусія</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	
1/4/0/10 0/0/0/20	<p>Тема 8. Світовий досвід в сфері корпоративного податкового планування</p> <p>1. Категорійний апарат міжнародного податкового планування.</p> <p>2. Принципи територіальності та резиденства.</p> <p>3. Поняття податкового доміцля.</p> <p>4. Принципи міста призначення та країни походження.</p> <p>5. Система податкових залік та податкових кредитів.</p> <p>6. Застосування міждержавних угод про уникнення подвійного оподаткування в міждержавному податковому плануванні.</p> <p>7. Особливості індивідуального податкового планування. Суб'єкти, об'єкти та мета індивідуального податкового планування.</p> <p>8. Застосування трастів в індивідуальному податковому плануванні.</p>	<p>Практичне заняття, Самостійна робота Індивідуально-консультаційна робота</p> <p>Тести, презентація, дискусія</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	3
1/6/0/10 0/0/0/20	<p>Тема 9. Міжнародне податкове і корпоративне планування</p>	<p>Практичне заняття, Самостійна</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між</p>	3

	<p>1. Основні ідеї та методи податкової оптимізації і податкового планування</p> <p>2. Міжнародні заходи, що застосовуються для уникнення сплати податків, і їх імплементація</p> <p>3. Конвенції про уникнення подвійного оподаткування як основний спосіб легальної податкової оптимізації</p> <p>4. Принципи оподаткування в корпоративних відносинах</p> <p>5. Бенефіціарний власник компанії і бенефіціарний власник доходу</p> <p>6. Податкова резиденція юридичної та фізичної особи</p> <p>7. Володіння активами vs володіння корпоративними правами</p> <p>8. Обов'язок і капітал</p> <p>9. Постійне представництво як спосіб організації діяльності нерезидента в Україні</p>	<p>робота Індивідуально-консультаційна робота</p> <p>Тести, презентація, дискусія</p> <p>Підсумкова контрольна робота</p> <p>Комп'ютерне тестування</p>	<p>процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p>	
--	---	---	--	--

9. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: семінарська робота: 30% загальної кількості балів; завдання самостійної/індивідуальної роботи: 20% загальної кількості балів; екзамен/диференційований залік: 50% загальної кількості балів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен/Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктив но-варіативний)	Добре/ зараховано

70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок.		
60-69	D	задовiльно	Здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих.	середнiй (репродуктивний)	Задовiльно/ зараховано
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi.		
35-49	FX	незадовiльно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовiльно/ Незараховано
0-34	F	незадовiльно з обов'язковим повторним вивченням залiкового кредиту	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв.		

11. Полiтика оцiнювання

Полiтика щодо дедлайнiв та перескладання: Завдання, якi виконуються iз порушенням термiнiв без поважних причин, оцiнюються на нижчу оцiнку (- 0,5 бала). Перескладання модулiв вiдбувається iз дозволу дирекцiї ННІ за наявностi поважних причин (наприклад, лікарняний).

Полiтика щодо академiчної доброчесностi: Науковi роботи перевiряються на наявнiсть плагіату i допускаються до захисту iз коректними текстовими запозиченнями не бiльше 20%. Списування пiд час контрольних робiт та екзаменiв забороненi (в т.ч. iз використанням мобiльних девайсiв).

Полiтика щодо вiдвiдування: Вiдвiдування занять є обов'язковим компонентом оцiнювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, мiжнародне стажування) навчання може вiдбуватись в он-лайн формi за погодженням iз керiвником курсу.

Загальна система оцiнювання курсу	Виконання всiх видiв навчальних робiт впродовж семестру / диференцiюваний залiк – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	При оцiнюванні роботи враховуються також теми, винесенi на самостiйне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостiйно, плагіат заборонений, не потрiбно робити посилань чи цитувань.
Семiнарськi заняття	Семiнарськi заняття проводяться вiдповiдно до планiв семiнарських занять на основi опрацювання лекцiйних матерiалiв, основної та додаткової лiтератури (наприклад: тестовий контроль, звiт про виконану самостiйну роботу, демонстрацiя практичної навички тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формi усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формi

	<p>виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань.</p> <p>При оцінці роботи здобувача враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.</p>
Умови підсумкового контролю	<p>Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який вноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.</p>

12. Рекомендована література

Основна:

1. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : ФОП Александрова К. М. ; ВД "ІНЖЕК", 2012. – 496 с.
2. Принципи етики Центральної Палати податкових консультантів Польщі . URL: <https://krdp.pl/files/strony/1541.pdf>.
3. Ткачик Ф.П. Податкове консультування. Навчальний посібник / Ф.П. Ткачик – Тернопіль: Вектор, 2015. – 252 с.
4. Крисоватий А. І. Планування та прогнозування податкових надходжень : навч. посіб. / А. І. Крисоватий, А. Я. Кізіма, В. В. Маслій. – Т. : ТНЕУ, 2011. – 260 с.
5. Національний положення стандарту бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL.: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Основи управлінського консультування : навч. посіб. / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. Е. Воронкової. – Х. : ІНЖЕК, 2010.– 484 с.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Проскура К. П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації : монографія / К. П. Проскура. – К. : ТОВ «Емкон», 2014. – 376 с.
9. Костюк Б. В. Організація податкового аудиту на підприємстві / Б. В. Костюк // Економіка і регіон. – 2015. – № 1 (50). – С. 124–129.
10. Проект Закону України “Про податкове консультування в Україні”. URL: <https://ips.liga.zakon.net/document/JF24900A?an=3> (дата звернення: 29.03.2023).
11. Ієрархії консалтингових цілей. URL: <https://smartbusinessredefined.com/wp-content/uploa>

Допоміжна:

1. Голяш, І. Д. Податкове планування підприємства як засіб запобігання правопорушенням / І. Д. Голяш, С. Р. Романів, О. М. Черешнюк // Інфраструктура ринку. – 2018. – №18. – С.309 – 312.
2. Назаренко Г. В. Аналіз зарубіжного досвіду податкового планування на підприємстві / Г. В. Назаренко, А. С. Маніна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 758 – 762.
3. Податкове планування та оптимізація оподаткування в контексті максимізації вигод платників податків та держави / С. В. Святаш // Науковий вісник Ужгородського університету : Ужгород : Говерла, 2017. – Вип. 2 (50). – С. 280–285. –
4. Матвійчук Л. О. Податкове планування як інструмент управління фінансово-господарською діяльністю підприємства / Л. О. Матвійчук, Л. Г. Олійник // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 11. – С. 178 – 186.
5. Давискіба К. В. Проблемні аспекти класифікації методів податкового планування на підприємстві / К. В. Давискіба, В. В. Карпова, Т. В. Ревенко // Теорія та практика державного управління. – 2018. - Вип. 2. - С. 112-117

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційний сайт [Європейської федерації податкових радників \(ETAf\)](https://www.etaf.tax/). URL: <https://www.etaf.tax/>
2. Офіційний сайт [Європейської конфедерації податкових консультантів \(CFE\)](https://www.cfe-eutax.org). URL: <https://www.cfe-eutax.org>
3. Офіційний сайт Федеральної палати податкових консультантів Німеччини URL: <https://www.bstbk.de/de/steuerberater/>
4. Офіційний сайт IACF URL: <http://www.iacf.fr/presentation-de-l-iacf/>
5. Офіційний сайт Conseil Supérieur de l'Ordre des Experts-Comptables (CSOEC) URL: <https://www.experts-comptables.fr/page-d-accueil>
6. Офіційний сайт Ernst & Young URL: <https://www.ey.com/ua/uk/home>
7. Офіційний сайт KPMG. URL: www.kpmg.kiev.ua
8. Офіційний сайт PricewaterhouseCoopers. URL: www.pwc.com
9. Офіційний сайт Deloitte & Touche. URL: deloitte.com.ua
10. Adótanácsadó Egyesületébe. URL : <https://www.adokamara.hu/etikai+szabalyzat.html>
11. Komora daňových poradců České republiky . URL : <https://www.kdpcr.cz/> .
12. Krajowa Izba Doradców Podatkowych . URL : https://krdp.pl/strona.php/4_kidp.html
13. Slovenská komora daňových poradcov (SKDP) . URL : <https://www.skdp.sk/>

Міжнародні видання:

1. Prokopenko Iryna, Ivanyshyna Olha. Main directions of transformation of the tax consulting system in ukraine based on the eu experience. ACTA STING, 2/2021, vol. 10, ISSN 1805-6873. URL: https://www.sting.cz/acta_sting/
2. Anthony R.N. The Management Control Function. Boston, Harvard Business School Press, 1988, 216 p.
3. Elmashev O.K. Upravlencheskoe konsul'tirovanie: voprosy teorii i praktiki [Management consultancy: Issues of theory and practice]. Izhevsk, Udmurtiya Publ., 1989, 240 p. Greiner L.E., Metzger R.O. Consulting to Management. Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall, 1983.
4. EU Tax Policy Report. January – June 2019 . URL : <http://taxadviserseurope.org/wp-content/uploads/2019/07/CFE-EU-Tax-Policy-Report-Semester-I-2019.pdf>

5. Greiner L.E. Patterns of Organization Change. . URL : <https://hbr.org/1967/05/patterns-oforganization-change..>
6. Jackson J.H. The Controller: His Functions and Organization. Cambridge, Mass, 1949.
7. Steele F. Consulting for Organizational Change. Amherst, MA, University of Massachusetts Press, 1975, 202 p.
8. Wilkinson J.W., Barcus S. Handbook of Management Consulting Services. San Francisco, CA, McGraw-Hill, 1995.